

133
4

Febr. 1877

EEN VRAAG.

Verleden winter was ik bij den heer J. H. Gunning op zijn kamer. Ik had geruimen tijd niet de eer en 'tgenoegen gehad hem te spreken. Nauwelijks had ik me neergezet of deze heer kwam, naar gewoonte, met een belangrijk onderwerp voor den dag. Welk een tijd beleven we, in 't kerkelijke vooral, wat een tijd van ontbinding — zoo ongeveer sprak hij. En hij zag de Protestantsche kerk der verdwijning nabij. Deze profetie was me niet nieuw, en ik zeide er op, dat ik den ondergang onzer kerk met genoeg nazag. Hij, veel wijzer en edeler, zeide: ik zie 't met smart.

Dat was een privaat, maar geen geheim gesprek. Heden nu is die profetie ook in druk verschenen.

Immers in het „eeuwig Evangelie” 1877. No. 1. „Wat voorbijgaat en wat blijft” door J. H. Gunning Jr. staat pag. 4: „zoo gaat ook, meenen wij, onze protestantsche kerk te gronde.” Met genoeg maak ik op deze uitspraak attent. Maar ik heb toch nog een andere reden van schrijven. Ik heb een vraag. Mijn vraag is: wat komt er in de plaats?

Indien naar de Schrift: gebed, prediking armverzorging, lofzang, avondmaal, doop, heilige geest, wonder enz. de bestanddeelen der eerste kerk, en dus 't wezen der kerk, uit maken — wat kan er dan anders komen? Wat kan er anders komen, dan er was nml. de eerste christelijke kerk?

Iemand zal antwoorden: is dit niet genoeg? Was er dat maar! Maar de wijsheid van den heer Gunning kan misschien nog meer zeggen. En wat die heer zegt, is van publiek belang.

Est, 27 Dec. 1876.

G. A. VAN DER BRUGGHEN.

In de bovenstaande vraag, mij door den Redacteur vriendelijk vooraf toegezonden, blijft de waardeering van het belang mijner woorden geheel voor rekening van den heer van der Bruggen. Gaarne geef ik hem echter naar vermogen antwoord. Dat antwoord ligt reeds aangeduid, schoon niet breed ontwikkeld, in het slot van bedoeld opstel zelf. Voor wie van dat opstel geen kennis neemt, merk ik op dat ik er evenzeer van het later, doch even stellig te gronde gaan van de *Roomsche* kerk in gesproken heb.

Wat nu de zaak zelve aangaat, ik heb er geen bijzondere buitengewone meening over. Ik geloof met allen die de waarheid erkennen van de groote historie-lijnen, in het N. T. getrokken, dat *de Heer Jezus wederkomt om zijn koninkrijk op te richten*. Alleen dat Koninkrijk, niet de daaraan voorafgaande kerken of de kerk, heeft eene belofte van duurzaamheid. De belijdenis-kerken die, hoe men het ook aanzie, uit de historie blijken niet anders dan door steun van den staat te kunnen gehandhaafd worden, verdwijnen in onze dagen, bij terugtrekking van dien steun, meer en meer. Het is de kenlijke wil des Heeren en leiding des Heiligen Geestes, (waartegen

de kerkelijke strooming, bij ons de gereformeerde genoemd, zich te vergeefs verzet,) — om in de plaats van de *belijdeniskerk* thands de *belijdende Gemeente* te doen komen. Wat mij betreft, aan onze kerk en aan hare belijdenis met hart en ziel gehecht ¹⁾, zie ik die ontbinding der kerk met smart, doch met kalmte en hoopvolle verwachting aan. Ik geloof vast, met vele duizenden eenvoudige christenen wier verwachting en hope ik deelen mag, aan de toekomst des Heeren en aan de vestiging van zijn koninkrijk. Veel grooter dan mijn smart over de ontbinding der kerk op zichzelf, is mijn smart dáarover, dat wij door wereldschgezindheid, kerkelijke twisten en onkunde omtrent de teekenen der tijden al te zeer verzuimen ons tot die toekomst des Heeren te bereiden. Een van de bedenkelijkste teekenen onzer tijden schijnt mij dat wij, bij groote gejaagdheid omtrent dingen die niet ter zake doen, zoo onkundig en zorgeloos zijn omtrent die teekenen zelve. Wat ik over het koninkrijk des Heeren en het hier verder besprokene zou zeggen indien ik meende dat de heer van der Brugghen of iemand van de lezers der „Stemmen” het noodig had, heb ik onlangs uitvoeriger ontwikkeld in § 21 van mijn geschrift „*Spinoza en de idee der persoonlijkheid*” (Utr. 1876): werwaarts het mij vergund zij den geachten steller dezer „Vraag” met dankzegging voor zijn vriendelijk vertrouwen te verwijzen.

's Hage, 30 Dec. 1876.

J. H. GUNNING JR.

¹⁾ Dit moge, voor wie er belang in stelt, blijken uit twee opstellen over de „*Hoofvereischten voor de dogmatiek der Hervormde Kerk*,” dezer dagen door mij geplaatst in de „*Studiën*” van de H. H. Ch. de la Saussaye en Valetón. Aan het slot van het tweede dezer opstellen maak ik ook op het tijdelijke en voorbijgaande van onze Kerk en dus ook van hare dogmatiek, opmerkzaam.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
 LIBRARY

This book is the property of the University of Chicago
 and is loaned to you for your personal use only.
 It is not to be sold, disposed of, or otherwise
 transferred in any way without the express
 written consent of the University of Chicago.
 The University of Chicago is not responsible for
 any loss or damage to this book, or for any
 delay in its return, unless such loss or damage
 or delay is caused by the negligence of the
 borrower.

